

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 511
van **CATHY COUDYSER**
datum: 20 maart 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Coronapandemie - Impact op de Vlaamse toeristische sector

Tijdens de plenaire vergadering van 4 maart jl. verklaarde de minister dat 90 procent van de overnachtingen van buitenlandse toeristen in Vlaanderen afkomstig zijn vanuit Europa. Op dat moment was er al een dalende trend merkbaar, voornamelijk wat buitenlandse toeristen vanuit Italië betreft. De minister deelde toen mee dat inzake het aantal vluchten vanuit Italië een daling met 50 procent kon worden opgetekend. De minister meende toen dat mensen wel nog steeds reisplannen hebben, zij het dat ze reizen verder van huis laten voor wat het is en in plaats daarvan opteren voor een uitstap dichterbij huis. Daarom besliste Toerisme Vlaanderen eerder om de promotiebudgetten waarin voorzien was voor verre markten (Azië) te heroriënteren naar onze buurlanden.

Daarnaast gaf de minister nog mee dat zij diezelfde week nog een overleg zou hebben met alle toeristische actoren om de noden van de sector in kaart te brengen. Deze input zou de minister dan meenemen naar het eerstvolgende overleg van de taskforce, gepland in de week van 16 maart.

De epidemie is intussen uitgegroeid tot een pandemie. Als gevolg van de exponentiële toename van het aantal besmettingen en helaas ook aantal doden, zagen de overheden van diverse landen zich genoodzaakt om draconische maatregelen te nemen.

Op 12 maart jl. vaardigden de Verenigde Staten een nieuw reisadvies af voor 28 Europese landen waaronder België, als gevolg waarvan niet-essentiële reizen naar o.m. Vlaanderen worden afgeraden.

De Belgische Regering kondigde op 12 maart jl. aan dat om een verdere verspreiding van het virus tegen te gaan, tot en met 3 april e.k. alle geplande evenementen worden afgelast. Daarnaast beval de overheid ook een verplichte sluiting van alle cafés en restaurants maar ook musea. Deze verplichte sluiting is uiteraard ook van toepassing op tal van toeristische attracties.

Afgelopen weekend paste de Federale Overheidsdienst (FOD) Buitenlandse Zaken ook nog zijn reisadvies aan als gevolg waarvan alle reizen naar het buitenland worden afgeraden.

In reactie op federale noodmaatregelen kondigde de Vlaamse Regering de dag daarop een brede waaier aan steunmaatregelen aan, waaronder ook volgende specifiek voor de toeristische sector:

- Er zal een budget van 5 miljoen euro worden vrijgemaakt voor jeugdtoerisme en sociaal toerisme.
- Toerisme Vlaanderen zal dit jaar ook geen pacht innen bij zijn jeugdherbergen, een maatregel ter waarde van 1 miljoen euro.
- Toerisme Vlaanderen zal deelnemen aan het bankenoverleg om de specifieke belangen van onze toeristische partners te behartigen.
- Alle toeristische ondernemers, waaronder ook reisbureaus, moeten toegang kunnen krijgen tot de economische steunmaatregelen. Desgevallend wordt er gezocht naar een oplossing voor toeristische organisaties die niet in aanmerking zouden komen voor steunmaatregelen.
- Er is een vertraging tussen de heropstart van boekingen en de effectieve realisatie ervan. De inkomstenstroom in de toeristische sector herstelt zich dus slechts met enige vertraging. Daarom willen we de steunmaatregelen voor de toeristische sector niet na 2020 meteen afbouwen, maar ze ook (deels) ter beschikking houden in 2021.
- We zetten ons schrap om in de post-coronaperiode zo snel mogelijk de toeristische activiteiten en aantrek van Vlaanderen te verhogen.
- Alle toerismemiddelen die we niet kunnen inzetten in 2020 zetten we zonder verlies over naar 2021, desgevallend ook de middelen die niet meer ingezet worden voor de Aziatische markt.
- In overleg met de toeristische sector en Horeca Vlaanderen bekijken we welke maatregelen het meest effectief zijn voor deze periode, zoals welke promotiecampagnes we best waar voeren.
- De Vlaamse minister van Toerisme zal samenzitten met haar federale collega bevoegd voor Binnenlandse Zaken om kosteloze verlenging van reisvisa voor België voor buitenlandse toeristen mogelijk te maken waardoor toeristen hun reis naar Vlaanderen op een later tijdstip kunnen inplannen.

De impact van deze pandemie op de verschillende deelsectoren van de Vlaamse toeristische sector neemt stilaan drastische proporties aan.

Brussels Airlines zag zich genooddaakt het vluchtaanbod in Europa tussen 8 en 28 maart te verminderen met 23 procent. Ook buitenlandse vliegtuigmaatschappijen verminderen hun vluchtaanbod. Midden vorige week werd nagenoeg een kwart van de normaal geplande vluchten vanop Brussels Airport geannuleerd. De verwachting is dat ook de komende weken luchtvaartmaatschappijen massaal vluchten zullen annuleren. Het negatieve reisadvies vanuit de VS voor Europa zorgt alvast ervoor dat voor minstens dertig dagen de helft van alle vluchten die wekelijks vanop Brussels Airport opstijgen naar de VS bijkomend zijn geschrapt.

De gehele logiesector wordt op zijn beurt overspoeld met annulaties waardoor de bezettingsgraad intussen gezakt is tot gemiddeld 20 procent en verwacht wordt dat weldra alle bedden in Vlaanderen leeg zullen blijven.

De Federatie van Belgische Autocar- en Autobusondernemers (FBAA) signaleert dat meer dan de helft van de geplande busopdrachten geannuleerd is. Dit betreft zowel busritten naar toeristische bestemmingen in het buitenland als busverplaatsingen in België naar allerlei culturele, sport- of andere evenementen.

De reisbureausector wordt dan weer geconfronteerd met torenhoge meerkosten als gevolg van de vele reizen die worden omgeboekt hetzij geannuleerd alsook door de vele noodzakelijke repatriëringen van gestrande Belgische reizigers in het buitenland. Nieuwe boekingen blijven vanzelfsprekend voorlopig uit. Volgens de Vereniging van Vlaamse Reisbureaus (VVR) loopt het verlies voor de reisbureaus op tot 1,1 miljard euro.

Afgelopen zondag verklaarde de minister in De Zevende Dag dat de toeristische sector in Vlaanderen afstevent op een verlies van 1,8 miljard euro dat kan oplopen tot 3,5 miljard euro indien de beperkende maatregelen nog zouden verlengd worden.

De minister wijst erop dat in de bestaande Europese wetgeving rond pakketreizen momenteel in geen scenario voorzien is dat aanduidt wie voor de meerkosten moet opdraaien in het geval van overmacht zoals nu. De minister kondigde aan samen met de federale instanties een taskforce te zullen oprichten om hierover duidelijkheid te scheppen. Daarnaast pleitte ze ook voor de oprichting van een rampenfonds voor de toeristische sector.

1. Kan de minister de concrete noden die de verschillende deeltakken van de Vlaamse toeristische sector (toeristische logies, reisbureaus, luchtvaartsector, musea/toeristische attracties, autocarsector) momenteel ervaren als gevolg van het coronavirus meer in detail duiden?
2. Kan de minister de verdere uitwerking van de aangekondigde maatregelen voor de toeristische sector toelichten?
3. Ontvangt de minister en/of Toerisme Vlaanderen intussen signalen dat ook de buitenlandse toeristen uit 1/ de buurlanden Frankrijk, Duitsland, UK en Nederland en 2/de VS hun reis naar Vlaanderen massaal annuleren?
4. Indien het antwoord op deelvraag 3 bevestigend is, acht de minister het nog wenselijk om de initiële heroriëntering van de promotiemiddelen vanuit verre markten (Azië) naar de buurlanden effectief uit te voeren? Heeft het gezien de gegeven omstandigheden nog zin om extra promotie voor Vlaanderen te voeren in onze buurlanden?
5. Is Toerisme Vlaanderen nog steeds zinnens om de twee topevenementen die het in het voorjaar van dit jaar organiseert (World Choir Games enerzijds, Flanders Food Week anderzijds) te laten doorgaan?
6. Ontvangt de minister en/of Toerisme Vlaanderen signalen dat bezoekers die reeds op voorhand een ticket gereserveerd hadden voor de once-in-a-lifetime tentoonstelling rond Van Eyck in MSK vooralsnog aangeven dat zij afzien van hun bezoek?

ANTWOORD

op vraag nr. 511 van 20 maart 2020

van **CATHY COUDYSER**

1. De toerismewereld kent een rijke schakering aan sectoren en sub-sectoren. Ook naar bedrijfsvorm is de variatie bijzonder groot, van internationale multinationals tot kmo-familiebedrijven, met daarnaast zelfstandigen en talrijke vrijwilligers, ...

De noden zijn bijgevolg ook zeer divers. U verwees in uw inleiding reeds naar de federale maatregelen en deze van de Vlaamse Regering. Met deze maatregelen willen we over de bestuursniveaus heen een antwoord bieden op de domeinen waar de huidige crisis de sector hard raakt; en dit met maatregelen op vlak van fiscale en parafiscale lasten, financiële steunmaatregelen, maatregelen op vlak van tewerkstelling, kennisdeling,...

2. We onderzoeken en adviseren continu hoe bestaande maatregelen kunnen verruimd worden en toeristische bedrijven en organisaties in aanmerking kunnen komen voor steunmaatregelen.

De Vlaamse Regering keurde ondertussen al volgende steunmaatregelen goed waar ook de toeristische bedrijven die moeilijkheden ondervinden door het coronavirus eventueel beroep op kunnen doen:

- Ondernemingen die werknemers tijdelijk niet kunnen tewerkstellen ten gevolge van het coronavirus kunnen beroep doen op:
 - Tijdelijke werkloosheid omwille van overmacht door corona
 - Tijdelijke werkloosheid omwille van economische redenen door corona. Wanneer ondernemingen nog geen erkenning hebt als 'onderneming in moeilijkheden' dan kunnen ze voor bedienden in afwachting van deze erkenning tijdelijke werkloosheid omwille van overmacht inroepen.
- Ondernemingen die kunnen aantonen dat ze economisch getroffen worden door het coronavirus kunnen van een aantal fiscale maatregelen genieten:
 - Gespreide betaling in de personenbelasting en de vennootschapsbelasting zonder boetes of nalatigheidsinteressen (tot en met 30 juni 2020)
 - Gespreide betaling in de btw zonder boetes of nalatigheidsinteressen (tot en met 30 juni 2020)
 - Gespreide betaling in de bedrijfsvoorheffing zonder boetes of nalatigheidsinteressen (tot en met 30 juni 2020)
- Ze kunnen ook gebruik maken van maatregelen in verband met sociale zekerheidsbijdragen:
 - Mogelijk afbetalingsplan sociale werkgeversbijdragen voor ondernemingen
 - Uitstel van betaling of vrijstelling van sociale bijdragen voor zelfstandigen
- Zelfstandigen komen in aanmerking voor het overbruggingsrecht indien ze hun activiteit moeten stopzetten.
- Vrijstelling van boetes of sancties voor bedrijven of dienstverleners die door het coronavirus de federale overheidsopdracht die aan hen is toegewezen niet of niet tijdig kunnen uitvoeren.

Ook de "Hinderpremie Corona" zal van toepassing zijn op alle bedrijven die verplicht werden te sluiten en alle logies (niet alleen hotels) die door de maatregelen hun gelagzaal, restaurant, ontbijtruimte of andere gemeenschappelijke zalen of recreatieve ruimtes verplicht moeten sluiten.

Toerisme Vlaanderen heeft ook de toeristische regelgeving gescreend op termijnen die mogelijk moesten opgeschort of uitgesteld worden door de crisis en de genomen maatregelen. In het bijzonder denk ik dan aan de beslissingstermijnen in het Toeristische Logiesdecreet en het Toerisme voor Allen-decreet. Zo dienden bijvoorbeeld tegen 1 april 2020 alle vorige toeristische logiesvergunningen en comfortclassificaties omgezet te worden naar een nieuwe erkenning, zo niet vervielen ze. In uitvoering van het houdende afwijkingen op de gewestelijke vergunningsplicht in geval van civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid (dat momenteel wordt behandeld door het Vlaams Parlement), heeft de Vlaamse Regering op mijn voorstel beslist om deze termijnen in het Toeristische Logiesdecreet en het Toerisme voor Allen-decreet op te schorten of te verlengen.

3. De federale regering heeft beslist de Belgische grenzen te sluiten voor alle niet-essentiële of niet-professionele verplaatsingen. Ook toeristische verplaatsingen vallen dus onder deze sluiting, zowel vanuit de buurlanden als vanuit de Verenigde Staten.

De signalen die we zelf ontvingen uit de verschillende markten die we monitoren (Italië, Spanje, Frankrijk, Duitsland, Verenigd Koninkrijk, Verenigde Staten, Zweden en Oostenrijk) vertellen ons dat al deze markten bovendien reeds voor het sluiten van de grenzen terug gevallen zijn op (quasi) 0 boekingen.

Deze situatie is niet beperkt tot Vlaanderen alleen, ook andere internationale bronnen vertellen ons dat de hele reisindustrie op dit ogenblik volledig stil ligt.

4. Neen, in de huidige internationale omstandigheden heeft het geen enkele zin om promotie te voeren die als doel heeft om mensen uit andere landen aan te trekken.

Op dit moment communiceren we enkel informatief naar (potentiële) reizigers en toeristische partners in binnen- en buitenland over de situatie in Vlaanderen.

We onderzoek wel of en hoe we in deze crisistijd internationaal kunnen blijven communiceren om het merk Vlaanderen positief in de aandacht te houden, en gaan na of we hiervoor acties kunnen ondernemen. Dit noemen we reputatieversterkende communicatie, en die heeft als doel om op lange termijn Vlaanderen beter bekend te maken bij de internationale doelgroep waarop wij ons richten.

5. De Vlaamse overheid en Interkultur besloten, na gezamenlijk overleg met het Lokale Organisatiecomité Koor & Stem en gaststeden Antwerpen en Gent, om de editie van de *World Choir Games* in Vlaanderen, gepland van 5 tot 15 juli 2020 uit te stellen naar juli 2021.

Ook *the World's 50 Best Restaurant Awards*, gepland van 29 mei tot 3 juni 2020 werden in gezamenlijk overleg tussen de Vlaamse overheid, William Reed Ltd (de rechtenhouder) en de stad Antwerpen uitgesteld naar een nader te bepalen datum in 2021.

De gezondheid, het welzijn en de veiligheid van deelnemers en bezoekers aan deze evenementen zou niet meer kunnen worden gegarandeerd. Door het onvoorspelbare verloop van de pandemie in de komende weken en maanden, en de daarbij horende reisbeperkingen, is de organisatie van deze evenementen onmogelijk geworden.

Voor het *UNWTO World Forum on Gastronomy Tourism*, gepland van 1 tot 4 juni 2020, wordt eerstdaags een beslissing genomen.

6. Het MSK verstuurde ongeveer 23.000 mails naar bezoekers die een ticket hadden geboekt tijdens de periode van de sluiting. Hierin werd gemeld dat MSK hen later

opnieuw zou contacteren met meer nieuws. Over terugbetaling of omruiling werd daarbij nog niet concreet gesproken.

Sinds hun bericht ontving MSK ca 1.000 e-mails van bezoekers, zo'n 800 daarvan naar aanleiding van de sluiting. De mails moeten nog verwerkt worden, maar de inschatting van MSK is dat ca. 2/3 hiervan een vraag naar annulering/terugbetaling betreft. De overige berichten zijn informatievragen (bv. rond een mogelijke verlenging van de tentoonstelling), wensen voor het museum, en een klein aantal vraagt om een omboeking. Van de meerderheid van de kopers kreeg MSK (nog) geen bericht.